

Məmmədov Əliqə

ribəsindən əvvəl bu məntəqələrdəki vəziyyət hər kəsə bəllidir. Uşaqlıqdan çox sakittəbiətli, azdanışan olan Əliqə heç vaxt şikayət etməzdi. Heç nə də tələb etməzdi. Samirə xanım deyir ki, xidmət etdiyi müddət ərzində yalnız bircə dəfə pul göndərməyimizi xahiş etdi. Onda da dedi ki, əgər yoxdursa, lazım deyil.

2020-ci ilin fevral ayında on günlük məzuniyyətə gələn Əliqə demək olar ki, heç nə danışmayırdı. Gedərkən qohumlarla, dostlarla görüşür. Heç kəs bilməyirdi ki, bu son görüş idi. Hərbi hissəyə qayıtdıqdan sonra tez-tez zəng vururdu. Günləri sayırdı. Deyirdi ki, 96 günüm qalıb.

Döyüş yolu Tərtərdən başlayan Əliqə Məmmədov evin tək oğlan uşağı olduğu üçün komandir onu ehtiyatda saxlayırdı. Lakin özü bununla heç cür razılaşmayırdı. Hey döyüşmək istəyirdi. Bu zaman döyüş meydanında silah sürsət tükənmək üzrə idi. Firsətdən istifadə edən Əliqə silah daşımağı öz üzərinə götürür. Beləliklə, döyüş meydanına atılır. O döyüşməklə yanaşı, yaralı və şəhidlərimizi meydandan çıxarmaqla fədakarlıq göstərirdi. Son xilas etdiyi şəxs isə, komandiri olur. Döyüşün qızgın vaxtı idi. Heyət gecə-gündüz davam edən döyüşdən çox yorulmuşdu. Bu zaman komandirin yanında olan Əli-

fəsini üzümdə hiss etdim. Elə bilirəm ki, ölməyib. Harasa gedib, gələcək. Məzuniyyətə gedəndə bloknotunu evdə qoyubmuş. Dördüncü cümə axşamısı günü yataq otağındakı tumbanın siyirməsindən tapdım. Mənədediyi şeiri bloknotdan oxudum. Sınadaşına yazdırmışdıq.

Ağlama, sevgilim, bağlama yaylıq,
Mən əsgər gedirəm on səkkiz aylıq.
Həyatda çətindir bu iki varlıq,
Biri əsgərlikdir, o biri ayrılıq.
Gələndə sevindim hərbi hissəyə,
Amma bu sevinc mənə az oldu.
Ehtiyac duydum hər gün sevgiyə,
Sevgi tapmayanda gözlərim doldu.
Qalxırıq posta, təhlükə hər an,
Saat dayanmırdı, keçirdizaman.
Elə ki, düşmənlə üz-üzə hər an,
Yadıma düşdü anam.
Mənim sözüüm sözdür,
Qayıdacam evə, arxayın qal.

(Oğlun Əliqə)

Tez-tez bacısının yuxusuna gəlir. Deyir ki, mən ölməmişəm. Mən sizi çağırıram, siz eşitməyirsiniz.

Xalası Mehriban xanım deyir ki, iki bacırıq. Hər birimiz elə bilirik ki, dörd övladımız var. Uşaqlığımız bir

Ana, mən şəhid oldum

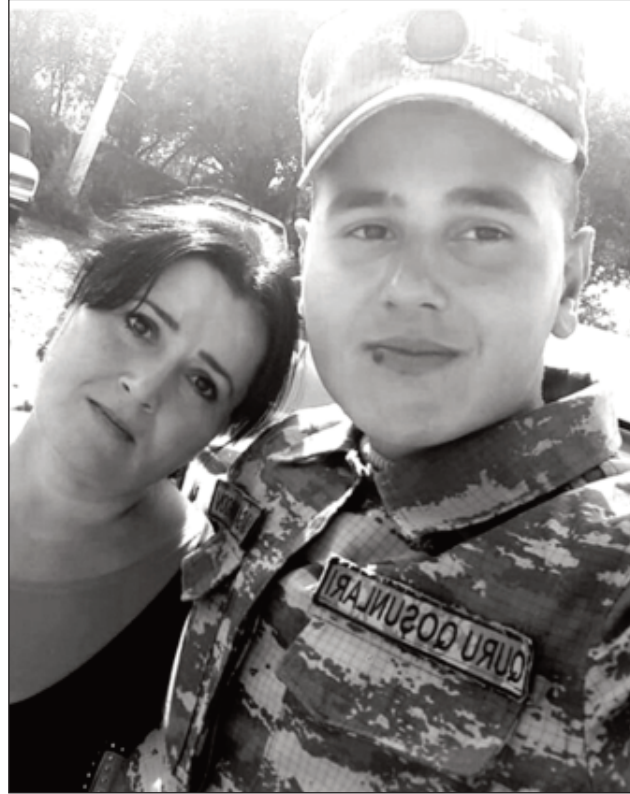
Valideynlərimin dəfn olunduğu "Seyidlər" məzarlığı Maştağanın Şəhidlər Xiyabanının lap yanındadır. Ziyarətə gedəndə çalışıram ki, hamına baş çəkim. İki şəhidimiz isə ailələrinin istəyi ilə "Seyidlər" qəbristanlığının özündə dəfn olunub. Nur üzli, mələksima Əliqə Məmmədovun Azərbaycan bayrağı, gül-çiçəklə bəzənmiş məzarının önündə durmuşam. Başdaşdan məsum, saf, hələ həyatın bərkinə-boşuna düşməmiş, tər çiçək kimi gözəl bir cavan dərin baxışlarla mənə baxır. Bu baxışlardan nələr oxumaq olmayır? İnsan dəli olmaq həddinə gəlir. Bircə onu deyə bilirəm: "Əlin qurusun düşmən, necə qıydın?"

Məmmədov Əliqə Eldəniz oğlu 2001-ci il, iyul ayının 26-da Bakının Bakıxanov qəsəbəsində anadan olub. Birinci sinfə qəsəbədəki 80 saylı məktəbə gedib. Sonralar əslən Maştağalı olan valideynləri həmişəlik Maştağadakı bağ evlərinə köçdüklərindən Əliqə da məktəbini dəyişməli olub. İki il Buzovnadakı 22 saylı məktəbdə təhsil alıb. Lakin nədənsə məktəbə uyuşa bilmədiyindən təhsilini Maştağadakı 255 saylı məktəbdə davam etdirir. Təhsil almaqla yanaşı, idmanın cüdo növü ilə məşğul olub. Bu sahədəki uğurları onun ev muzeyində sərgilənən əşyaları arasındakı diplom və medallarda öz əksini tapır. 2017-ci ildə IX sinfi bitirən Əliqə Buzovnadakı 5 saylı Peşə Liseyində işıqçı peşəsinə yiyələnir. İstər davranışı, tərbiyəsi ilə, istərsə də peşəsinə olan maraq və səriştəsi ilə hamının rəğbətini qazanır. Peşəsinə olan maraq və bacarığını görən lisey rəhbərliyi Əliqəni Musiqili Komediya Teatrına təcrübəyə göndərir. Gənc işıqçı burada da kollektivin hörmətini qazanır. Təcrübə müddəti bitdikdən sonra işindəki mükəmməlliyi görən rəhbərlik onu işə qəbul edir. Peşəsinə o qədər sevir ki, hətta tamaşalar olanda gecə də işdə qalıb səhərə səhnəni hazır edirdi. Deyirdi ki, teatr mənim həyatımdır. Bu sahədə ali təhsil almaq fikri də var idi.

Əlbəttə ki, bir gənc, bir Azərbaycan vətəndaşı kimi ölkədəki hərbi-siyasi vəziyyət onu düşündürməyə bilməzdi. Ümumiyyətlə azdanışan olan Əliqə bu barədə heç nə danışmayırdı. Ancaq tez-tez "Mən şəhid olacağam" deyirdi. Bir dəfə anası ilə işdən qayıdarkən məşinin radiosunda Çingiz Mustafayevin ifasında "Ana, mən şəhid oldum" mahnısı səsləndirilirdi. Mahnını dinləyən Əliqə "Ana, mən şəhid olacağam"-dedi. Bu fikir Samirə xanımı üsüt-sə də, özünü əhəmiyyət verməyən kimi göstərdi.

Əliqə Məmmədov 2019-cu ilin iyul ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılır. İyulun 26-da, doğum günündə Sabunçu Rayon Hərbi Komissarlığına gəlir və həmin gün də ordu sıralarına yola salınır. Onu yola salan anasından ağlamamağı xahiş edir. Samirə xanım ağlamasa da, qəhər onu boğduğundan səsi batır və bir ay danışa bilməyir.

Göranboy rayonu, Ballıqayadakı "N" saylı hərbi hissədə xidmətə başlayan Əliqəni andiçmə mərasimindən sonra Tərtərə yollayırlar. II Qarabağ müha-

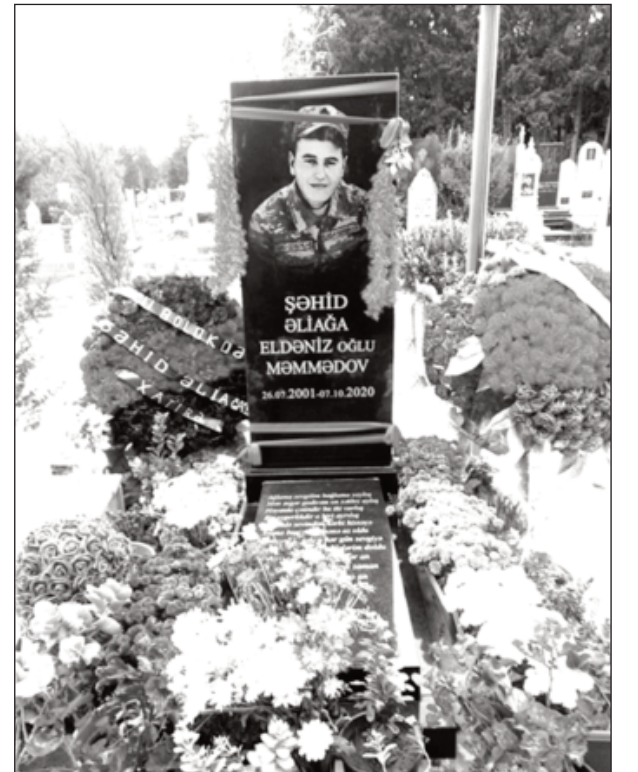
ğa qəfil minomyotun səsinə eşidir. Komandiri nişan almışdı. Komandirin isə bundan xəbəri yox idi. Əliqə Məmmədov bir an belə itirmədən komandirin üstünə atılır və onu xilas edir. Özü isə ağır yaralanır. Açılan atəş onun bir gözünü aparmışdı. Şah damarından fişqıran qanı saxlamaq mümkün deyildi. Təxminən bir saat ölümə həyat arasında mübarizə aparan Əliqə şəhid olacağını bilir. Komandirin əlini sıxaraq "Mən gedirəm, komandir" deyir. "Ay ana!"-deyə çağıraraq gözünü əbədi yumur. Əliqə Eldəniz oğlu Məmmədov şəhadətindən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilmişdir.

Anası, Samirə xanım deyir ki, oktyabrın 6-da səhər tezdən bizimlə danışdı. Mənə ürək-dirək verdi, özümdən muğayit olmağı tapşırırdı. Həmin gün, saat 11-də komandirin xilas edərək şəhid olub. Tez-tez yuxuma gəlir. Onun üçün çox darıxıram. İstəyirdim ki, qəbrini açıdırıb bircə dəfə onu bərk-bərk qucaqlayım. Yuxuma glib dedi ki, açma. Yuxuda onu qucaqlayıb öpürəm. Deyir ki, mənə sənənlə görüşməyə qoymayırlar. Deyirəm: "Niyə?" deyir ki, deyirlər: "Ananı özünə öyrəşdirmə". Korona virusuna yoluxmuşdum. Dörd gün vəziyyətim ağır oldu. Həmin dörd günü mənimlə oldu. Hiss edirdim ki, əli ilə ayağımı tutub. Əlinin istisini hiss edirdim. Əlini çəkən kimi odealım sürüşüb düşdü. Dördüncü günü yuxuda gördüm ki, gülür. Sevinirdi. Həmin gün sağalıb ayağa qalxdım. Tez-tez mənə çağırır. Lap səsinə eşidirəm. Hay da verirəm. Amma baxıb görürəm ki, yoxdur. Hiss edirəm ki, evdədir. Oğun nə-

yardə böyüyüb. Çox çətindir. Oktyabrın 6-da zəng vurmuşdu. Oğluma dedi ki, özünü qoru. Həmin gün şəhid olub. Göyərçinləri var idi. Şəhadətindən sonra atası dostlarından birinə bağışladı. Hərdən inana bilməyirəm ki, yoxur. Elə bilirəm ki, qapı açılacaq, girəcək içəri. Əliqənin ata nənəsi də, babası da bacının oxuduğu məktəbdə müəllim işləyiblər. Nənəsi bacımın həmm müəllimi, həm də sinif rəhbəri olub. Elə Samirəni də o bəyənib oğlu üçün. Sınıf çox mehriban olub. Bu gün də six əlaqələri var. Tez-tez baş çəkirlər, zəng vururlar. Amma bir an belə yadımdan çıxmıyır.

Bakı metropolitenində çilingər işləyən atası, Eldəniz Məmmədov söyləyir ki, həmişə deyirdi ki, mən şəhid olacağam. Azərbaycan tarixində olub, Qafur Məmmədov sinəsini minomyotun qabağına verib, döyüşçü dostlarını xilas edib. Əliqə da pələng kimi komandirin üstünə atılaraq onu və döyüş yoldaşlarını xilas edib. Komandir deyir ki, Əliqə mənə iki balama hədiyyə etdi. O bir mələk idi, mənim üçün göndərilmişdi.

Cibindən həmişə barmağında olan, Kərbəladan gətirilmiş üzüyü və adi metaldan hazırlanmış, qırmızı qaşları olan qadın bilərziyi çıxıb. Döyüş yoldaşlarının dediyinə görə bir qızla danışmış. Onun kimliyini özündən başqa heç kəs bilmədi...

Zəkiyyə Əbilova
AMEA Məhəmməd Füzuli adına
Əlyazmalar İnstitutunun baş elmi işçisi,
fəl. e.d., dosent.